

Årsplan 2025/2026

Forsøl barnehage

«I Forsøl barnehage skal alle barn føle seg betydningsfulle hver dag!»

Forord

Forsøl barnehage er en én-avdelings barnehage med 18 plasser med barn i alderen 0 – 6 år. Vi har 2 årsverk. Vi er en kommunal barnehage som ligger 10 km fra Hammerfest sentrum. Barnehagen åpnet i 1986, og flyttet inn i nåværende lokaler i 1999

Barnehagen vår ligger i samme bygg som skole/SFO, så vi prøver å ha et tett samarbeid med dem. Mellom barnehagen og SFO er det kun en dør som skiller. Barnehageåret 2025/2026 har barnehagen ansvaret for driften av SFO i tillegg til barnehagen, så samarbeidet her påvirker hverdagen. Vi har SFO på morgenen før skolestart og etter skoletid.

Barnehagen ligger landlig plassert i et lite fiskevær som heter Forsøl. Vi har valgt å profilere oss som en barnehage som legger vekt på kystkultur og nærmiljø. Mye på grunn av vår beliggenhet, men og på grunn av Forsøl sin historie som fiskevær. Barnehagen ligger i nærheten til fjell, flere ulike fjæretyper, fine turmuligheter og vi benytter oss ofte av mulighetene nærområdet byr på. Alle barna som går i Forsøl barnehage (og SFO) bor i bygda.

Samarbeidet mellom skolen/ SFO/ barnehagen bygger på barnas tilhørighet, stabilitet og vennskap/ relasjoner. Overgangene blir også desto lettere, når de begynner på skolen f.eks. Vi samarbeider på ulike områder, ved at ungdomsskolen spiser lunsj i barnehagen hver dag. Barnehagen deltar på aktiviteter sammen med skolen, slik som å dra i svømmehallen, å være med på uteskole, vi leker sammen i friminuttene, skolebarna som også går på SFO feirer bursdagene sine i barnehagen med varmlunsj og krone slik som barnehagebarna o.l. Hvis barnehagen har invitert brannvesenet og Bjørnis på besøk, får skolen delta på opplegget, og det samme andre veien når skolen har forfattere på besøk eller teaterforestillinger så får barnehagen være med.

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Innledning	5
Årshjul/ emneplan	7
Barnehagens verdigrunnlag	10
Visjon for Forsøl barnehage	11
Barnesyn	11
Voksenrollen	13
Ansvar og roller	15
Styrer/ virksomhetsleder	16
Pedagogisk leder	16
Barnehagens formål og innhold	19
Lek og læring	19
Omsorg	20
Danning	21
Vennskap, fellesskap og sosial kompetanse	21
Være sammen	24
Språk og kommunikasjon	25
Barn med samisk bakgrunn i barnehagen	25
Nærmiljø, naturopplevelser og fysisk aktivitet	27
Måltider og kosthold	28
Barns medvirkning	31
Samarbeid mellom hjem og barnehage	32
Samarbeidsutvalg	32
Foreldrerådet	32
Foreldresamarbeid	32
MyKid	32
Samarbeid på tvers av ulike instanser	33
Styringsdokumenter	33
Overganger	33
Hjem – barnehage	33
Overganger i barnehagen	34
Overganger mellom ulike barnehager	34
Overgang fra barnehage til skole	34
Barnehagen som pedagogisk virksomhet	35
Planlegging, dokumentasjon og vurdering	35

Barnehagens arbeidsmåter	37
Tidlig innsats	37
Progresjon	37
Digital praksis i barnehagen	38
Barnehagens fagområder	38
Kommunikasjon, språk og tekst	39
Kropp, bevegelse, mat og helse	39
Kunst, kultur og kreativitet	39
Natur, miljø og teknologi	39
Antall, rom og form	39
Etikk, religion og filosofi	40
Nærmiljø og samfunn	40
Styringsdokumenter	40
Lov om barnehager	40
Rammeplan for barnehagen	40
FNs barnekonvensjon	40
Andre viktige styringsdokumenter	41
Kommunale vedtekter - Hammerfestbarnehagen	41
Tidlig innsats planer – Hammerfest kommune	41
Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skole	41
RSK Vest-Finnmark	41
ReKomp	41

Innledning

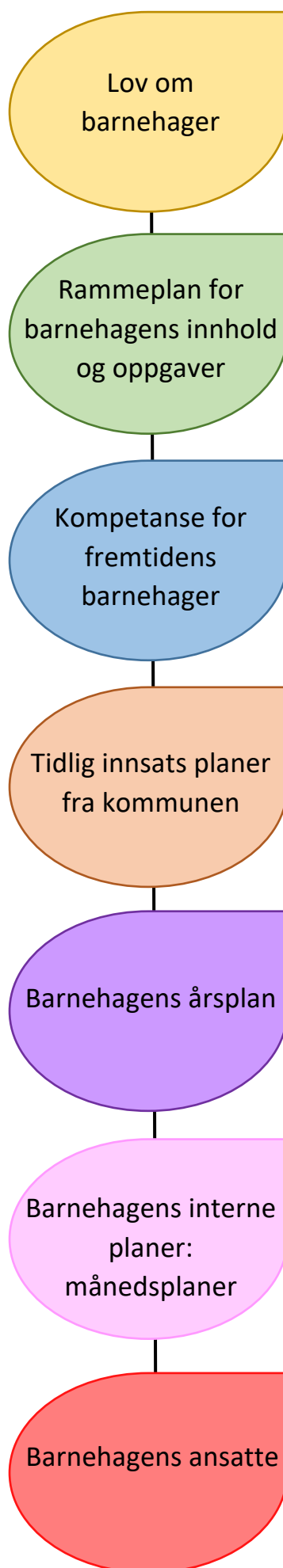
Barnehagens årsplan er et arbeidsredskap for de ansatte, jamfør Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver s. 37. Årsplanen er også en dokumentasjon av barnehagens pedagogiske praksis og systemer, til barnehageeier, myndighetsnivå, foreldre og andre som er interesserte i innholdet.

En årsplan er et levende dokument som årlig revideres av pedagogisk leder og virksomhetsleder/ styrer i barnehagen. Barnehagen med personale skal være en lærende organisasjon, vi er i stadig endring og utvikling for å skape et best mulig barnehagetilbud.

Vår årsplan støtter seg på FNs barnekonvensjon artikkel 3 og 12, barnehageloven §1 formålet og §3 barns rett til medvirkning og hensynet til barnets beste. Rammeplanen legger føringer for barnehagens innhold og oppgaver.

Ved hver avgjørelse som omhandler barnet eller barnegruppen må vi gjøre individuelle vurderinger av hva som er til det beste for barnet/barnegruppen. Vi skal være lydhør ovenfor foreldre, og barnets synspunkter skal tillegges vekt som samsvarer med dets alder og modenhet. Foreldre og barnets synspunkter skal anerkjennes, men det som alltid er avgjørende er barnets beste. Barnehagens vurdering av hva som er barnets beste vil ikke alltid samsvare med hva barnet selv eller foreldrene ønsker eller mener. Vi skal likevel gjøre en selvstendig vurdering som baseres på faglige vurderinger og kompetanse, jamfør Barnehagelovens §3 fjerde ledd.

Barnehagelovens kapittel 8 Psykososialt barnehagemiljø er nytt og gir krav og forpliktelser til barnehagen og personalet. Alle som jobber i barnehagen må ha kunnskap om §41-43 og §3. Vår praksis skal sammenfalle med kommuneplanens samfunnsdel og da spesielt mål 7 som er å gi barn og unge en god og trygg oppvekst og er rustet til å mestre hverdag og voksenliv. Andre hensyn som er styrende for Hammerfestbarnehagen er RE komp som bidrar til styrkning av barnehagens kollektive kompetanse og Kompetanseløftet som omhandler å jobbe på laget rundt barnet for tilpasset og inkluderende praksis. Hammerfestbarnehagen har utarbeidet Tidlig innsats dokumenter som gir føringer for vårt språkarbeid, sosial kompetanse, fysisk aktivitet og helse/kostholds satsninger, samt rutiner for overganger og spesialpedagogisk arbeid.

Årshjul/ emneplan

Måned	Emne/ tema	Merkedager	Bursdager
August	Oppstart av nytt barnehageår	18/8-19/8 Planleggingsdager	
September	Høst Energidagen Brannvern, brannvernuka og brannøvelse	Brannvern uke 37/38 Brannøvelse	
Oktober	Høst (FN dagen)-snakke om FN og tema som er dette året. Meg selv	24/10 FN-dagen 6/10 Planleggingsdag	
November	Mørketid Eventyr		
Desember	Advent Jul	13/12 Lucia 24/12-26/12 Barnehagen stengt	
Januar	Solas tilbakekomst sol-tog, bake solboller sol sanger	5/1 Planleggingsdag	
Februar	Samefolkets dag Karneval	6/2 Samefolkets dag	
Mars	Påskeaktiviteter Vinteraktiviteter		
April	Påske, påskejakt Vinteraktiviteter Vår	1/4 Barnehagen stenger kl. 1200	
Mai	Vår Samiske uker 17.mai	1/5 Arbeidernes dag 14/5 Kristi himmelfartsdag 8/5 Planleggingsdag 25/5 2. pinsedag	
Juni	Kjøkkenhage Sommerbarnehage (egne planer)		
Juli/ august	Sommerbarnehage (egne planer)		

Progresjonsplan for KLUBB: (4/5-åringer)

	September	Oktober	November	Desember	Januar	Februar	Mars	April	Mai
Lesetrappa (rim, regler, lytteaktivitet, musikk)	Klubb starter opp. Vi bruker tid på å komme inn i rutinene igjen.	Dyrelyder	Rim med bilder s. 60	Hvem skal ut? S. 62	Dyrelyder	Lyttetek, ringeklokke i kjegler	Rim-lotto	Klappe, trampe, slå med pinner – stavelser	Mitt skip er lastet med Finn gjenstand s. 74
Grunnleggende begreper	Farge, mønster Klær (aktivitet)	Farge, mønster Klær (aktivitet)	Farge, mønster, form Papp og biler (aktivitet)	Rødhettes kurv (aktivitet) Begrepslæring.	Farge, plass og størrelse Bil i ulik farge og størrelse (aktivitet)	Farge, form, plass og størrelse Papp og biler (aktivitet)	Farge, form, plass og størrelse	Farge, mønster, form, plass og størrelse	Farge, mønster, form, plass og størrelse
Språk og bokstaver (bokstavlek, snakkepakken)	Hva heter bokstaven? A-D Lytte til lyden, øve på å skrive.	Hva heter bokstaven? E-H Lytte til lyden, øve på å skrive.	Hva heter bokstaven? I-L Lytte til lyden, øve på å skrive.	Hva heter bokstaven? M-P Lytte til lyden, øve på å skrive.	Hva heter bokstaven? Q-T Lytte til lyden, øve på å skrive.	Hva heter bokstaven? U-X Lytte til lyden, øve på å skrive.	Hva heter bokstaven? Y-Å Lytte til lyden, øve på å skrive.	Hva heter bokstaven? Hele alfabetet. Øve på å skrive.	Hva heter bokstaven? Hele alfabetet. Øve på å skrive
Høytlesing Lese litt hver gang, tilpasset alder og modning. Gjerne med konkrete.	Førlesingsfasen – høytlesing, s. 50- 51. Fokusord s.52.	Førlesingsfasen – høytlesing, s. 50-51. Fokusord s.52.	Førlesingsfasen – høytlesing, s. 50- 51. Fokusord s.52.	Førlesingsfasen – høytlesing, s. 50- 51. Fokusord s.52.	Førlesingsfasen – høytlesing, s. 50-51. Fokusord s.52.	Førlesingsfasen – høytlesing, s. 50-51. Fokusord s.52.	Førlesingsfasen – høytlesing, s. 50-51. Fokusord s.52.	Førlesingsfasen – høytlesing, s. 50-51. Fokusord s.52.	Førlesingsfasen – høytlesing, s. 50-51. Fokusord s.52.
Sosial kompetanse Samarbeid, selvkontroll, empati, ansvarlighet, selvhevdelse	Snakke om vennskap. Hva er en venn? S.28 Pepperkake mannen s. 35	Hvordan bli venner igjen? S. 29	En klem i posten s. 30. Vi lager brev til SFO barna.	Hva er en følelse? S.32	Hvordan har du det? S. 34	Pepperkake mannen s. 35, sammenligne med september	Bøker om følelser. Dialogisk lesing s. 44	Bøker om familie.	Bøker om vennskap.

Matematikk (antall, rom og form) Tall, telling, antall, tallsymboler, rydde, sortere og kategorisere.	Tallrekka 1-10. Geitekillingen.	Mønster overalt s. 127	Lurebamsene s. 110.	Perling og symmetri s. 128	Skjulte former s. 124	Former s. 130	Geometrisk fotosafari s. 126	Hemmelighetsposen s. 132 + 133	Bygge fargede tårn s. 156
Bevegelseslek	Bravo-terning Hode skulder kne og tå	Hermegåsa s. 82	Bravo-terning Hode skulder kne og tå	Klar ferdig gå s. 83	Bravo-terning Hode skulder kne og tå	Hatt og katt s. 85	Bravo-terning Hode skulder kne og tå	Hermegåsa s. 82	Bravo-terning Hode skulder kne og tå
Munnmotorikk	Klovnekort	Glimmerfisken	Fortelling	Sugerørstafett	Kims lek	Mumo mix pusteøvelser (myotopia M3)	Munnmotorikk terning	Myotopia A5 sneglehuset - suge, former og begrepslæring, koordinasjon øye-hånd	Myotopia M5 fiskespill
Eventuelt/ annet									

Sidetallene er fra Lekbasert læring som er et forskningsbasert opplegg. Selv om opplegget er for førskolebarn passer det fint for barn i andre aldre også om man tilpasser det til barnegruppa.

Vi gjennomfører klubb 2 ganger i uka, og sprer innholdet utover de da 8 klubbene vi har i løpet av en måned. Klubben varer mellom 15-45 minutter, avhengig av innhold og barnas interesse til å gjennomføre den dagen.

Barnehagens verdigrunnlag

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid» (Kunnskapsdepartementet, 2017).

I barnehagen vår ser vi det som viktig å fremme forvalteransvaret overfor natur og kultur. Vi jobber med, og er en del av natur og kystkulturen, og er svært opptatt av å ivareta og utvikle verdier i den kulturen barna her vokser opp med.

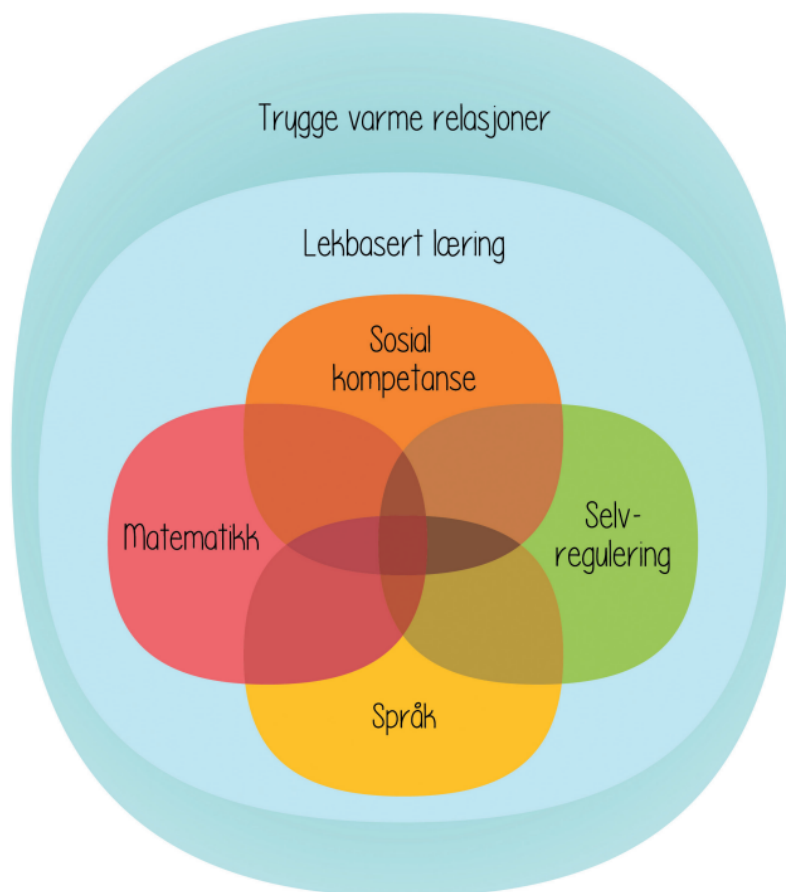
I tråd med dette vil vi i Forsøl barnehage bestrebe oss på å fremme:

- Omsorg som preger alle situasjoner. Vi viser omsorg for barn og voksne. Alle skal føle seg sett og hørt, og oppleve at noen bryr seg om dem og hvordan de har det.
- Samhørighet gjennom at vi har felles forståelse for vårt satsningsområde og våre verdier.
- Solidaritet med andre barn både innad i barnegruppa og barna vi får kjennskap til gjennom andre prosjekter, og samarbeid med skolen.
- Samarbeid mellom store og små barn, mellom grupper av barn og mellom voksne og barn, og voksne seg imellom.
- Hjelpsomhet slik at det blir en verdi som blir synlig i barnegruppa.
- Fellesskapsfølelsen gjennom alt vi gjør sammen i vår barnehage.
- Stolthet for vår barnehage, vårt område, skole og SFO samt den bygda barna bor i som et kystsamfunn i Hammerfest (og for hele huset som arbeidsplass).
- Kjærlighet til naturen om skal fremme forvaltning og miljøansvar. Sortering, tenke utstyr når man drar på tur (Grillkull og rist istedenfor engangsgrill, turkopper mot engangskopper og lignende). Ta med seg søppel når man går, og plukke det man finner på turen. Vi har stort fokus på plast i havet/ naturen og det å ikke kaste mat/ forsyne seg med mer enn man orker, vi tar heller flere ganger.
- Optimisme på en slik måte at vi får til positive ting i vår barnehage.
- Kunnskap gjennom kurs for voksne, hente fra andre barnehager, og bruke media/ internett sammen med barna for å innhente kunnskap.
- Vennlighet gjennom ord og handling, mimikk og kroppsspråk overfor hverandre og andre vi møter.
- Humor og glede gjennom alt vi gjør slik at hverdagen er lystbetont for store og små. Ta barns humor på alvor.
- Helse gjennom alltid å ha fokus på barns behov for hvile og aktivitet, sunn mat og drikke. Vi tilbyr barn å slappe av på madrass, med lydbok eller helt stille. Vi følger rådene fra bra mat i barnehagen når det kommer til mat og måltider, og barna har ansvar for å selv finne seg kopp, fat og kniv på tralla og å rydde det inn i oppvaskmaskinen når de er ferdig å spise.
- Toleranse for å være forskjellig.

Visjon for Forsøl barnehage

Vi ønsker at alle barn skal bli sett og hørt og anerkjent som individ. De skal være en del av felleskapet. De skal være viktig og føle seg ønsket. De skal oppleve trygge relasjoner. De skal møte og oppleve varme, glede og humor.

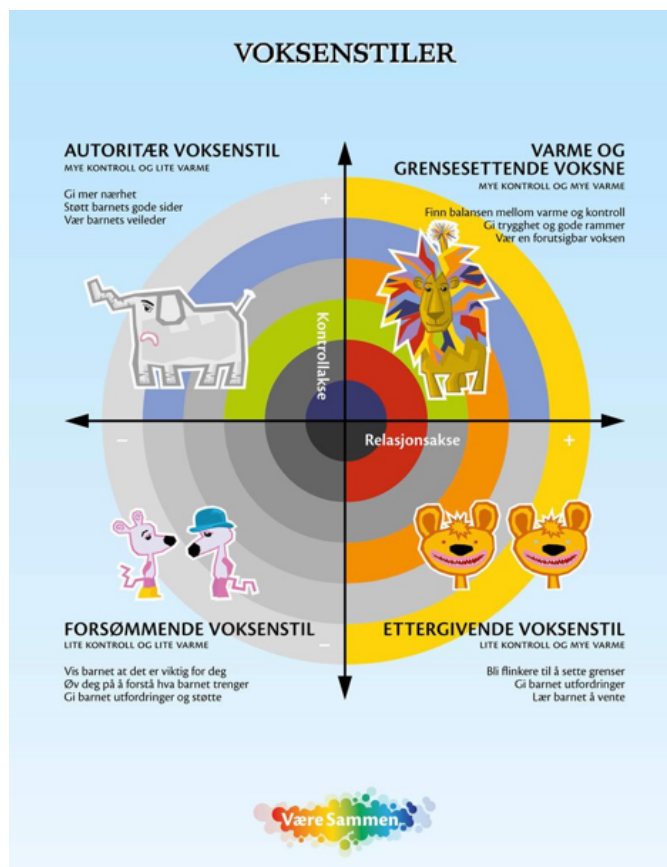

Figur 1 RogaBarn - Leken læring og tidlig innsats

Barnesyn

Barna skal oppleve trygghet gjennom vennskap, trivsel og glede. Dette skal vi sette fokus på gjennom lek og la barna være her-og-nå. Vi skal vise respekt for barnets opplevelsesverden og la barn være barn.

Voksenrollen krever at vi er bevisst på oss selv og egen rolle i møte med barnet. Hvordan møter vi dem, hvordan prater man med dem, hvordan får vi dem til å føle seg verdifull. Vi skal møte barnet på en måte som gjør at det føler seg sett og hørt. Barnet skal oppleve at det har en egenverdi, gjennom å bli respektert for egne meninger og seg selv som individ. Samtidig skal vi som voksne sette grenser og rammer for innholdet i barnehagen. Dette er også for å skape trygghet for barna. Vi som voksne skal skape et felles «vi» i barnehagen, der barna har felles erfaringer som gjør dem i stand til å møte samfunnet etter barnehagen.

Alle skal ikke være like, men alle skal ha samme muligheter og forutsetninger til å møte samfunnet etter barnehagen.

For å nå dette må vi voksne diskutere og reflektere og komme frem til en felles forståelse og et felles ståsted rundt våre verdier, uavhengig av personlige meninger.

Den autoritative voksenstilen innebærer en kombinasjon mellom innlevelse fra varme voksne og tydelige grenser som den beste tilnærmingen pedagoger og ansatte i barnehager og skoler kan ha i møte med barn.

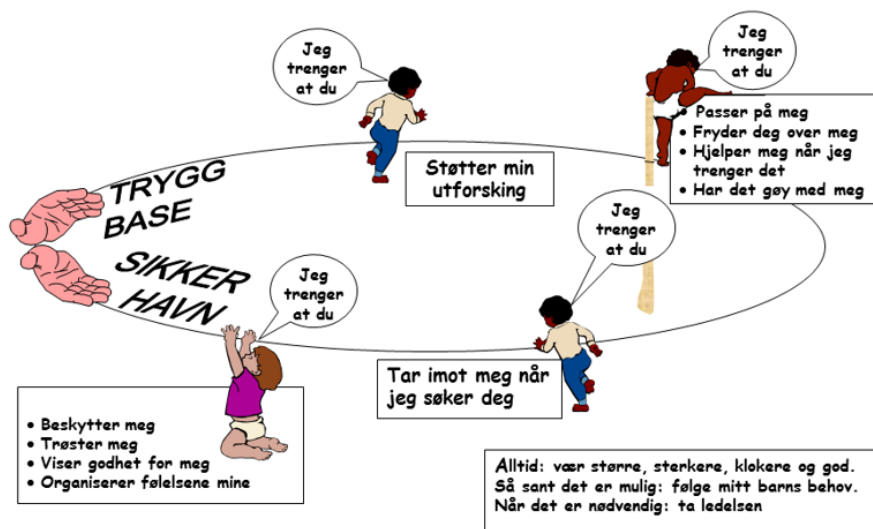
Ved at de voksne anstrenger seg for å leve seg inn i barnas frustrasjoner, ønsker, behov og utfordringer og viser dem omsorg, vil barna kjenne at de blir møtt og hørt. De voksne støtter også opp under barnas autonomi (medvirkning og handlefrihet). Dette danner et godt grunnlag for relasjonsbygging med barnet. Da vil de også være mer mottagelige for tydelige grenser fra aktive voksne.

Den autoritative voksenstilen kan derfor brukes som et verktøy i all pedagogisk sammenheng. Ett kjennetegn i denne måten å arbeide på er at relasjonen mellom barnet og den voksne er en grunnstein for alt annet arbeid.

Trygghetssirkelen

Foreldre med fokus på barnets behov

© Cooper, Hoffman, Marvin, & Powell, 1999

Voksenrollen

Det er viktig for barn å ha en voksen som ser dem, støtter og som de kan gå til når barnet trenger hjelp, motivasjon eller trygghet. En voksen som utfordrer, legge til rette for medvirkning, motiverer og stimulerer til lek og læringsfremmede aktiviteter. Det er ikke snakk om enten eller, men både og. Den voksne skal sørge for at barn kjenner trygghet og er inkludert i et fellesskap. Den voksne som møter barna har en mulighet til å skape trygge og gode relasjoner. Relasjoner som kan være med å påvirke og gi barnet gode grunnleggende sosiale ferdigheter som de tar med seg videre i livet.

Omsorg er viktig og vi bør sikre at alle barn i barnehagen får omsorg, blir møtt og respektert for akkurat den de er. Vi kan sørge for å ha rutiner der hvert barn blir «sett» og lagt merke til hver eneste dag. En ide kan for eksempel være å ha et bevisst forhold til hvordan vi møter barna. Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Personalet skal sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen og de skal være lydhør for barns uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg og sensitivitet (Hentet fra Rammeplanen og [NKFB](#))

LEK: Vi er lekne, inkluderende, deltagende og tilstede for barna.

DANNING: Vi har samkjørte grenser og tydelige rammer. Vi er forbilder som representerer gode holdninger og verdier.

LÆRING: Vi skal være støttende stillas i barnas læring, og ha fokus på barnas mestring og individuelle utvikling.

OMSORG: Vi er omsorgsfulle og nære voksne. Vi har fokus på at barna skal oppleve trygghet og forutsigbarhet.

Ansvar og roller

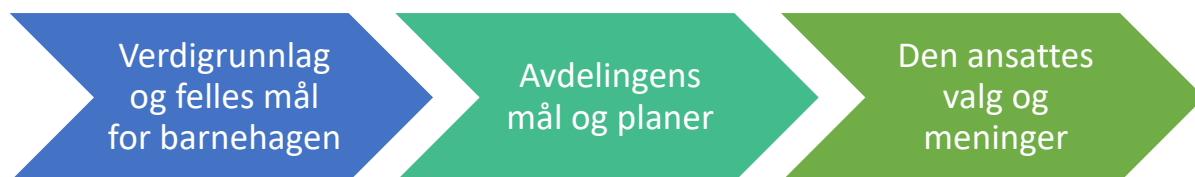
Barnehageeieren og alle som arbeider i barnehagen, skal sammen bidra til å oppfylle målene og kravene i rammeplanen med utgangspunkt i sine erfaringer og sin kompetanse. Dette kapitlet beskriver barnehageeierens, styrerens og den pedagogiske lederens roller i barnehagen. Dette er de betegnelsene som er brukt i barnehageloven. Rammeplanens øvrige kapitler inneholder plikter for barnehagens personale og omfatter alle som arbeider i barnehagen. Barnehagelærere er den profesjonen som utdannes spesielt for å kunne ivareta barnehagens oppgaver. Barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller. De skal ivareta relasjoner mellom barna i grupper, mellom barn og personalet og mellom personalet og foreldre.

Arbeidet med pedagogisk dokumentasjon skal utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet. Det innebærer at hele personalet deltar med observasjoner, dokumentasjoner og refleksjoner. Det er likevel noen som arbeider særskilt for å skape strukturer, koordinere og sørge for at det blir et systematisk arbeid. Det er også noen som arbeider særskilt for å skape koblinger til barnehagens mandat. Selv om noen yrkesgrupper har spesielle ansvarsoppgaver, har stemmene til alle ansatte betydning inn i refleksjonene.

Ansatte i Forsøl barnehage:

- Janne Fredriksen – Styrer/ virksomhetsleder 100%
- Kate Olsen – Konstituert pedagogisk leder 100%
- Carina Størseth Hansen-Fagarbeider

Alle ansatte har en stillingsinstruks som rammer inn de ulike roller og ansvar knyttet til aktuelle stilling. Styrer/ virksomhetsleder er den øverste ansvarlige for barnehagens årsplan med planer, system og pedagogisk praksis. Pedagogisk leder har det øverste ansvaret på avdeling til å forvalte dette i arbeidet direkte med barna og i plan-, dokumentasjon og vurderingsarbeidet. Alle ansatte har i samarbeid med styrer en forpliktelse til å utføre sitt mandat profesjonelt og jobbe etter barnehagens verdier, mål og planer.

Styrer/ virksomhetsleder

Styreren er gitt det daglige ansvaret i barnehagen; pedagogisk, personalmessig og administrativt. Styreren skal sørge for at det pedagogiske arbeidet er i tråd med barnehageloven og rammeplanen, og at personalet utvikler en felles forståelse for oppdraget som er gitt i disse. Styreren skal sørge for at personalet får ta i bruk sin kompetanse. En forutsetning for en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse er et godt samarbeid med barnehageeieren, barnehagens pedagogiske ledere og barnehagens øvrige personale. Styreren leder og følger opp arbeidet med planlegging, dokumentasjon, vurdering og utvikling av barnehagens innhold og arbeidsmåter og sørger for at hele personalgruppen involveres.

Styreren skal sikre at barnehagen har innarbeidet rutiner for samarbeid med relevante institusjoner, slik som skolen, helsestasjonen, den pedagogisk-psykologiske tjenesten og barnevernet.

I arbeidet med pedagogisk dokumentasjon vil styrerens oppgave være å skape en struktur for refleksjon i barnehagen der dokumentasjonen blir en felles møteplass. Strukturen skal være systematisk, involvere alle og sørge for eventuell ansvarsfordeling.

- Skal barnehagen bruke en kritisk refleksjonspartner, og hvem skal i så fall ha den rollen? Styreren selv, en fra en annen avdeling eller kanskje en fra en annen barnehage?
- Hvem skal notere det dere snakker om og kommer fram til?
- Hvordan forplikter personalet seg til å gjennomføre det dere har blitt enige om når refleksjonen er over?
- Skal tolkninger og valg komme til syne i ukeplaner eller i det videre dokumentasjonsarbeidet eller kanskje begge steder?
- Hvordan involveres de som ikke var med på møtet? Hvordan involveres familiene?
- Hvordan ivaretas kritiske og etiske perspektiver i refleksjonene?

Pedagogisk leder

Pedagogisk leder er gitt ansvaret for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn. Den pedagogiske lederen skal veilede og sørge for at barnehageloven og rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet. Den pedagogiske lederen leder arbeidet med planlegging, gjennomføring, dokumentasjon, vurdering og utvikling av arbeidet i barnegruppen eller innenfor de områdene han/hun er satt til å lede.

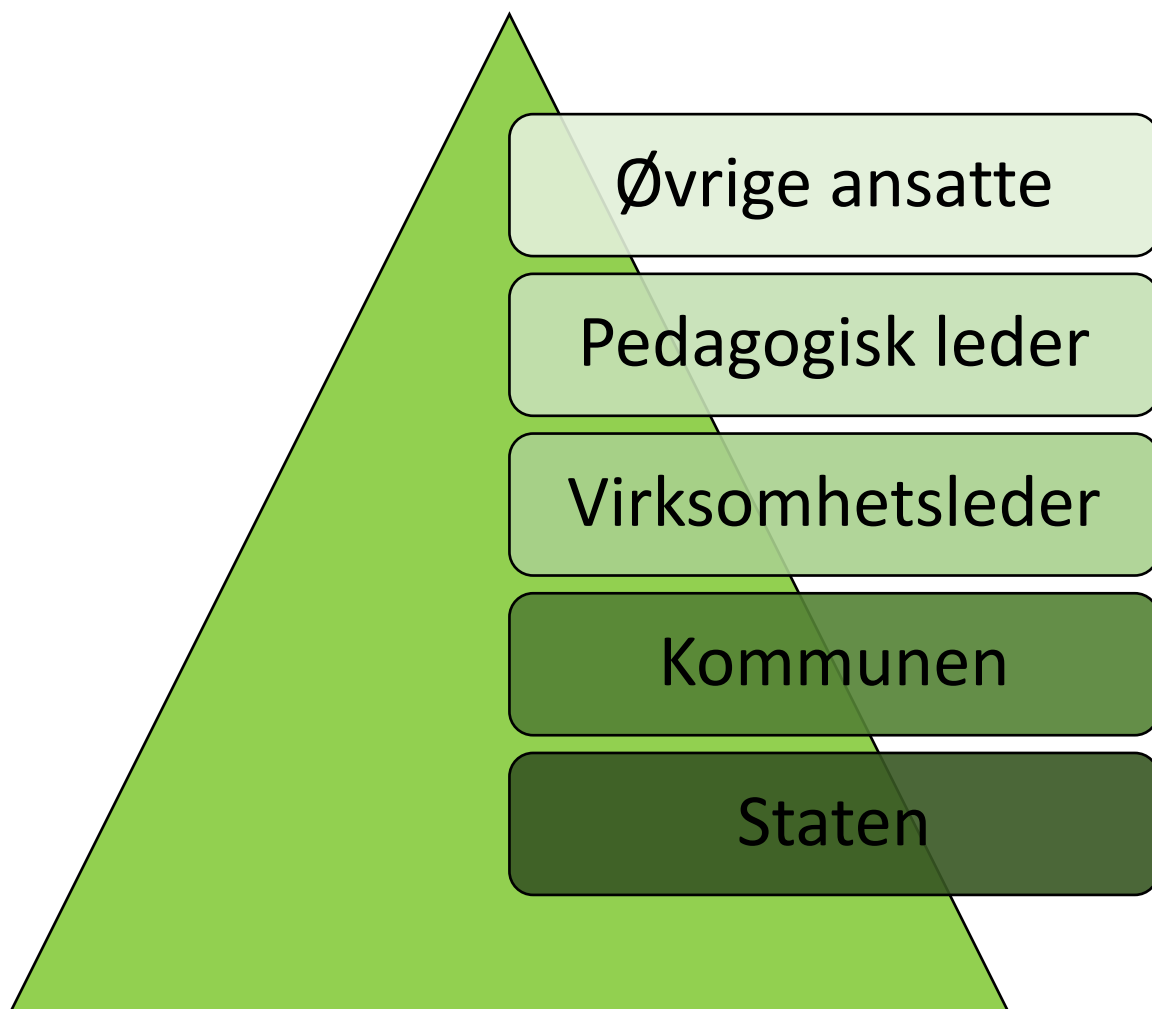
I arbeidet med pedagogisk dokumentasjon vil den pedagogiske lederen koordinere og skape progresjon i det pedagogiske arbeidet på avdelingen, gjennom refleksjon i personalgruppen,

sammen med barna og familiene. Pedagogisk leder vil også se og sette arbeidet på egen avdeling i sammenheng med det som skjer i resten av barnehagen.

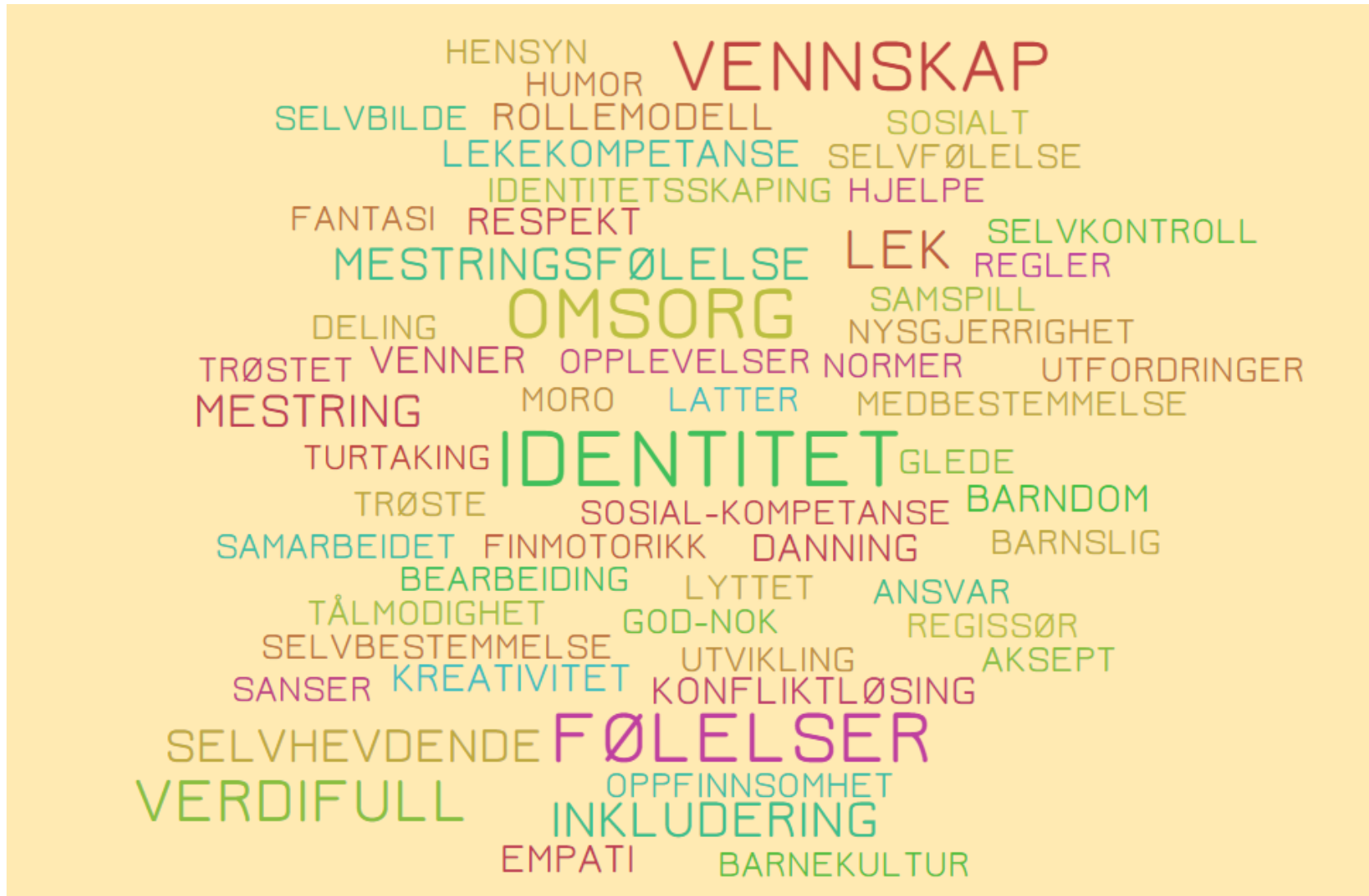
- Trenger personalet å forberede seg til refleksjon eller ikke?
- Hvem tar med dokumentasjon, og hva er fokus?
- Er det prosjektet, det fysiske miljøet eller personalets holdninger og verdier?
- Er det en stasjon på avdelingen som ikke fungerer?
- Er det barn som ikke finner noe i miljøet som skaper interesse og motivasjon?
- Trenger det fysiske miljøet påfyll?
- Skal personalet lese noe?
- Hvordan organiseres tiden slik at alle får lest, eller får skrevet ut bilder eller kanskje laget en digital presentasjon?

Den pedagogisk lederen sørger for å skape strukturer og møteplasser der refleksjonen kommer raskt i gang, og for at refleksjonene får betydning for personalets praksis.

Hva har jeg gjort i dag? Hva har jeg lært? Hva har jeg utviklet? Hva har jeg følt på? Hva har jeg vært? Når jeg sier i dag har jeg bare lekt, eller i dag har jeg ikke gjort noen ting ...

Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna.

Lek og læring

Leken er barns hovedaktivitet og danner grunnlaget for deres sosialisering, utvikling, læring og danning. Leken er derfor sentral for grunnlaget av menneskets utdanning, og det er barnets viktigste læringsarena.

På hvilken måte lærer barnet i barnehagen?

Barnehagebarn lærer best i samhandling og samtale med andre, i et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø. Lek med jevnaldrende og relasjonen til de ansatte står helt sentralt. Men det er også mange andre meningsfulle handlinger og samhandlinger fører til læring for barn. Barn lærer gjennom egen aktivitet, gjennom utprøving og erfaring, og gjennom å observere andres handlinger.

Forsking viser at en nordisk modell med stor vekt på lek og samspill mellom barn og mellom barn og voksne, er gunstig for barns trivsel og utbytte av å gå i barnehagen. En av styrkene med dagens barnehagepedagogikk er at det er aksept for at barn er forskjellige. Alle som kjenner små barn vet at de utvikler seg i forskjellig takt på forskjellige områder.

Utdanning på barnehage vis skjer gjennom prosessmål, mål som har til hensikt å ha fokus på personalets konkrete arbeid med å skape gode leke- og læringsmiljø for barn.

[Anja R. og Bjarnhild U. - lek i barnehagen](#)

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre.

Personalet skal

- organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek
- bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer
- fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek
- observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser
- veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillsmønstre
- være bevisst på og vurdere egen rolle og deltakelse i barnas lek
- ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken.

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.

Personalet skal

- sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for at barn kan bidra i egen og andres læring
- legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas trivsel og allsidige utvikling
- være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter
- støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner
- utvide barnas erfaringer og sørge for progresjon og utvikling i barnehagens innhold
- støtte barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener og skape forståelse og mening sammen med dem og sørge for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser.

Omsorg

Omsorg, det handler om at vi må bry oss om de rundt oss. De andre barna, de voksne og alle andre som er innom barnehagen vår. Vi skal ta vare på hverandre, og oss selv. Det er viktig å

lære å ha omsorg for andre mennesker, og for barns trygghet og trivsel er omsorg et grunnleggende element. Vi jobber for å sørge for at alle skal føle seg sett, hørt, forstått og respektert. Alle i vår barnehage skal ha det bra når de er her, og alle skal få den hjelp og støtte de har behov for i hverdagen. De voksne har et ansvar i å være tilstede, påkoblet, på barnas nivå, vi må være en nær og trygg omsorgsfull person som er påkoblet og i stand til å skape trygghet for barna. De skal trives i barnehagen, ha det godt når de er her og føle seg trygge og ivaretatt.

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.

Danning

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur.

I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av. Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.

Personalet skal

- tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse
- støtte barnas aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet
- synliggjøre og verdsette ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet
- legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger
- utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler
- synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring.

Vennskap, fellesskap og sosial kompetanse

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap

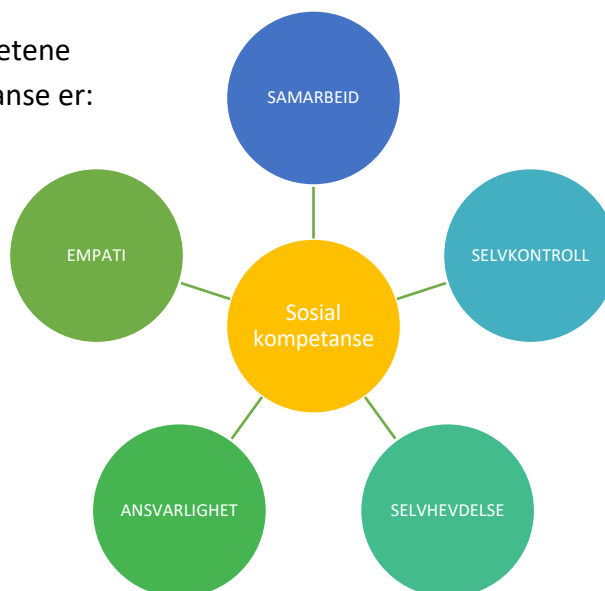

og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.

Personalet skal

- støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner
- samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap
- støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger
- støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner
- forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.

Ofte sier man at de fem viktigste ferdighetene barn må mestre for å vise sosial kompetanse er:

Det er balansen mellom alle disse områdene som utgjør sosial kompetanse (Hentet fra lekbasert læring).

For at barn skal kunne utvikle sosial kompetanse er det viktig at det legges opp til et læringsmiljø i barnehagen hvor sosiale ferdigheter stimuleres i hverdagen.

Stimulering av sosiale ferdigheter er viktig gjennom hele barnehagetiden, men det siste årene i barnehagen skiller seg ut siden barna nå har større muligheter for å sette ord på og reflektere over sosiale situasjoner. Barnegrupper med høy sosial kompetanse vil kunne bidra til trivsel for alle, og være med på å forebygge mobbing og utestenging i barnehage og skole. Selv om det alltid er de voksne som har det overordnede ansvaret for trygghet og trivsel blant barna, så danner sosial kompetanse hos det enkelte barn også et viktig utgangspunkt for å skape gode læringsmiljø både i barnehage og skole.

Forskning viser at barn som i tidlige år er utsatt for svake relasjoner til lærer og/eller andre barn har en økt risiko for å falle utenfor skolen i den senere utviklingen. Det kan altså være vanskelig å henge med faglig hvis man faller utenfor sosialt. All læring i tidlige år foregår i sosiale situasjoner, enten det er i samspill med andre barn eller i samspill med voksne. Derfor er sosial kompetanse også viktig for faglig utvikling hos barna.

Barn trenger sosial kompetanse for å leke og være sammen. Trygge barn kan fortelle hva de mener og vil, samtidig som de kan sette seg inn i andres behov.

Empati

Å ha forståelse for andres verdier, tanker og følelser, kunne leve seg inn i andres situasjon, kunne forstå følelsesuttrykk. Dreier seg også om å handle empatisk; ved å vise medfølelse, omsorg og å ta hensyn.

Prososial atferd

Å ha en positiv innstilling og gode holdninger og verdier. Å ha en konstruktiv, hjelpende atferd, å oppmuntre og snakke fint om andre, vise omsorg, hjelpe til og dele med andre.

Selvhevdelse

Å kunne uttrykke selvstendighet og egne meninger på en god måte, stå imot gruppepress, bli med på lek og samtaler som allerede er i gang, be om hjelp, delta uoppfordret og invitere andre.

Selvfølelse

Å oppleve å være verdifull uavhengig av prestasjoner, og å kunne akseptere seg selv og kjenne seg akseptert av andre. Å oppleve indre styrke og trygghet, og ha positive følelser om seg selv.

Selvkontroll

Å kunne tilpasse seg fellesskapet, takle konflikter og utsette egne behov og ønsker. Kunne vente på tur, inngå kompromiss og godta felles avgjørelser. Kunne innrømme feil, og ta imot kritikk.

Være sammen

Være sammen er et kompetanseløft for tidlig innsats og endringsarbeid i barnehagen. Forsøl barnehage, i samarbeid med de andre barnehagene i Hammerfest kommune, jobber med prosjektet «Være Sammen». Hovedmålet med prosjektet er å implementere den autoritative voksenrollen i barnehagen og få til et godt samarbeid mellom den autoritative voksne og det medvirkende barnet. Det er utviklet et omfattende støttemateriell for kompetanseløft for alle barnehageansatte.

Det har en allmenpedagogisk tilnærming, og er ikke et program i tradisjonell forstand. Det dreier seg om implementering av grunnleggende holdninger i barnehagen. Være Sammen har et særlig fokus på den varme og grensesettende voksne (den autoritative voksenrollen) og bedre samhandling mellom barnet og den voksne.

Være Sammen stimulerer til refleksjon og en filosofisk innstilling til temaene som berøres, slik at gode holdninger utvikles hos både voksne og barn. «Løveloven» gir en tydelig og forpliktende ramme for hvordan barn og voksne skal ha det sammen.

Språk og kommunikasjon

Språket bruker vi i nesten alle situasjoner vi er en del av gjennom dagen. Vi bruker det for å sette ord på hva vi ønsker, tenker, opplever og føler. Språket eller andre kommunikasjonsformer trenger vi også for å kunne delta i lek og samspill med andre, både barn og voksne. Det er flere barn som har språklige utfordringer og disse barna trenger ekstra støtte og veiledning fra voksne, da de ofte fungerer dårligere sosialt enn språklig sterke barn. Språkvanskene deres kan gjøre det vanskelig å uttrykke seg verbalt, og i noen sosiale settinger kreves nesten det verbale språket for å kommunisere. Non-verbal kommunikasjon med kroppen kan også brukes, og blir brukt av små barn, men etter hvert som de blir eldre krever samfunnet rundt de at de skal kunne uttrykke seg verbalt. Vi jobber med språkstimulering gjennom høytlesning, hverdagssamtaler, klubb og samling, og alle aktivitetene i løpet av dagen er gode muligheter for å jobbe med språkstimulering.

Det er viktig at personalet er gode rollemodeller. Vi skal støtte barnet i samtalen, og ikke korrigere barnet men heller gjenta det barnet sier på den korrekte måten. Vi skal anerkjenne barnas kommunikasjonsmåter, både verbale og non-verbale og være bevisst på hva som skal til for å støtte det enkelte barnet og anerkjenne det barnet uttrykker. Ved å legge til rette for gode samtaler med refleksjon rundt åpne spørsmål kan vi sikre en god språkutvikling. Åpne spørsmål gir barnet i større grad mulighet til fortelle, beskrive egne tanker, følelser og vurderinger, opplevelser og meninger.

Det skjer mye god språkutvikling i hverdagssamtalen. Hverdagssamtalen er viktig for å kunne skape fellesskap med andre, både for å dele tanker og opplevelser, og for å utvikle språket. I samtalen med andre barn og voksne, får barnet bruke språket samtidig som det vil få erfaringer med den sosiale siden ved det. Barna vil i tillegg høre og lære betydningen av nye ord. Barnet øver seg og blir oppmerksom på språkets form. Kommunen har ferdige progresjonsplaner med informasjon om språk og kommunikasjon på hjemmesiden, der kan du lese mer om temaet.

Barn med samisk bakgrunn i barnehagen

Samiske barn i barnehage skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og sin kultur uavhengig av hvor i landet de bor. Innholdet i barnehagetilbudet til samiske barn utenfor samiske distrikt skal tilpasses barnas samiske bakgrunn. Dette innebærer at samiske barn og foreldre har rett til å forvente at personalet har kjennskap til, og legger vekt på, at også den samiske kulturen skal være en del av barnehagens innhold. Det skal legges til rette for at barna også kan få møte samisk språk. Videre skal ansatte kunne legge til rette for at alle barn får møte samisk språk, kultur og tradisjon. I rammeplan for barnehagen står det at barnehagen skal synliggjøre samisk kultur og bidra til at barn utvikler respekt og fellesskapsfølelse for det samiske mangfoldet. Samisk språk skal høres i barnehagehverdagen.

I Forsøl barnehage har vi samiske uker i mai når reinsdyrene kommer tilbake. Dette for å lettere konkretisere for barna. Barnehageåret 2025/2026 har vi et overordnet tema for hele året som var *Samisk kultur og historie*. Arbeidet med dette temaet skjer gjennom planlagte pedagogiske aktiviteter, samling og klubb og et felles tema som blir arbeidet med gjennom hele barnehageåret. Vi valgte å jobbe med dette temaet i et helt barnehageår for å få kontinuitet, lære mer om den samiske kulturen, og for å ha et fast holdepunkt å knytte de fleste andre temaene vi jobber med inn i. Formålet var at barna skulle lære mer om samene, om samisk kultur og historie og få nye opplevelser og erfaringer knyttet til temaet. Fagområdet Nærmiljø og samfunn skal omfatte kjennskap til samisk språk, kultur og tradisjon og kjennskap til nasjonale minoriteter. Grupper med langvarig tilknytning til landet defineres som nasjonale minoriteter. I Norge er dette kvener/ norskfinner, jøder, skogfinner, rom og romanifolk/tatere. Personalet skulle gjøre barna kjent med samisk kultur og leveste og knytte det samiske perspektivet til merkedager og hverdagsliv, kunst og kultur og mattradisjoner. I tillegg markerer vi hvert år Samefolkets dag i februar.

Nærmiljø, naturopplevelser og fysisk aktivitet

Vi i Forsøl barnehage er veldig opptatt av å benytte oss av nærmiljøet og den fine naturen vi har rundt oss her ute. Både i Forsøl, i byen, og områdene litt lenger unna. Vi går ofte tur på yttersiden av gjerdet, opp på fjellet, ned i de ulike fjærene vi har (steinfjæra, sandfjæra og leirefjæra). Vi er ute stort sett uansett vær og vind, vi tilpasser hvor lenge vi er ute og klær vi og barna har på oss. Det er ikke lov å snakke negativt om været, vi ønsker robuste barn som takler vær og vind. I Forsøl er været ganske heftig til tider og vi har opplevd fotballmål som blåser flere hundre meter av gårde over betongklosser og gjerdet, småstein som løftes fra bakken og kommer flyvende, søppeldunken vår har vært på langtur flere ganger og barn som ligger strødd rundt på lekeplassen når vindkastene kommer og blåser de over ende. Når det blir for ille, eller farlig å være ute, så er vi inne. Kanskje vi låner gymsalen til skolen så barna får løpe og bruke litt energi. Men det aller meste av vær kan vi tåle, samtidig som vi ikke ønsker å ødelegge gleden av naturopplevelser for barna, så vi er ekstra masse ute på finværsdager.

Vi legger til rette for varierte naturopplevelser innenfor og utenfor gjerdet, i variert terreng, langs vei og på fjellet, i lyngen og på steinene. Vi ønsker at barna skal nyte naturen, få en inngang inn i friluftslivet, bli turvante og glade i å være ute, og å kunne bruke naturen og nærområdene uansett vær. Forskning viser at barn som er med ut på tur i naturen fra de er små, fortsetter med friluftsliv også i voksen alder. Dette er positivt for folkehelsen. Lek, ferdsel og opphold i naturen har stor verdi for barnas utvikling, særlig den motoriske utviklingen. Naturen stimulerer til ulike fysiske aktiviteter og lek, den er variert og mulighetene er nesten uendelige. Effekten av friluftsliv sammen med andre barn er blant annet opplevelse av tilhørighet og personlig identitet, bedret konsentrasjonsevne og positiv effekter på sosial samhandling og utvikling av følelser og fantasi. Det skal legges til rette for fysisk aktivitet i barnehagen hver dag. Vi skal sørge for tilstrekkelig utetid og/ eller tilgang på tilrettelagte arealer inne. Mulighetene i nærområdet er mange og varierte.

Barnehageloven sier at barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser. Betydningen av friluftsliv og kontakt med naturen er også understreket i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Vi trenger ikke å gå lange turer, små turer gir også store opplevelser. Vi går gjerne fra barnehagen og rett opp på fjellet. Selve turen er ikke mange hundre meterne, men mulighetene er mange for innholdet turen består av. Vi kan ha naturbingo, balansere og hoppe fra stein til stein, observere endringene som skjer i naturen, ha fokus på matematiske begreper som form, farge, størrelse, vekt og lengde på stein, pinner, og annet vi finner. Vi kan ha gode samtaler som utvikler barnas språk og begrepsforståelse.

Måltider og kosthold

Forsøl barnehage følger de nasjonale faglige retningslinjene om mat og måltider i barnehage gjennom Bra mat i barnehagen som er laget av Helsedirektoratet.

Det bør legges til rette for minst tre faste måltider (frokost, lunsj og ettermiddagsmat) hver dag, og det bør ikke gå mer enn tre timer mellom måltidene. Melk og vann bør være tilgjengelig for barna som spiser måltider i barnehagen.

Vi spiser frokost mellom 0700 og 0845, lunsj 1100 og frukt- og knekkebrødmåltid ca. 1400. Tidene for knekkebrødmåltid varierer da vi også har ansvar for SFO og tidene påvirkes av når barna er ferdig på skolen. Fredager får barnehagebarna et mellommåltid tidligere, ca. 1030, fordi da spiser vi varmlunsj sammen med SFO barna når de kommer ca. 1215. Det blir tilbud om knekkebrød/ frukt igjen i 1430 tiden disse dagene.

40-60% av det daglige energiinntaket til barna blir inntatt i løpet av barnehagedagen. Det er derfor barnehagen og personalet som har en stor innflytelse på kostholdet til barnet, og matvanene. Barna behøver ikke å spise det vi har laget til varmlunsj om de ikke liker det, eller om vi har ny frukt eller grønnsaker, men vi oppfordrer alle til å smake på det vi serverer. De får også alltid tilbud om brød/ knekkebrød istedenfor varmlunsj dersom de ønsker dette.

Måltidet i barnehagen er en pedagogisk arena for læring og utvikling, og vi har stor påvirkningskraft for læring og utvikling av barnets holdninger til mat og drikke. Det er viktig at barna opplever gode rammer for mat og måltid i barnehagen, som kan danne grunnlag for trivsel, læring, mestring og et sunt kosthold. For å ivareta måltidets pedagogiske funksjon er vi avhengig av at personalet legger vekt på en hyggelig atmosfære som bærer preg av fast struktur og faste normer og regler. Vi ivaretar alle barnas behov og endrer rutiner eller organisering ved utvikling i barnegruppa, små barn for eksempel kan behøve måltider til andre tider pga. leggetid o.l. eller flere måltider i løpet av en dag. Barna deltar flere ganger i løpet av året på matlagingsprosessen, vi har kjøkkenhage hvor barna planter og høster grønnsaker som vi bruker i måltider i barnehagen. Barna kutter opp frukt og grønnsaker til måltider og vi baker brød flere ganger i uka. Måltidene varer så lenge barna sitter til bords, og alle får sitte til de er gode og mette uavhengig av om det tar 10 minutter eller 1 time.

Personalet har fokus på hygiene før, under og etter måltidene. Alle må vaske hender før de spiser, dersom man putter hånda i munnen så må man gå å vaske hender på nytt, og vi vasker hendene og munnen når vi er ferdig med å spise. Vi prøver å legge til rette for variert mat, sunne produkter med bra innhold, mye frukt og grønt og vi bruker ikke mye salt i mat. Vi er ikke sukkerfrie, men veldig sukkerbevisst. Til frokost og lunsj serveres melk og vann, til knekkebrødmåltidet serverer vi kun vann, og til lunsj serverer vi også grønnsaker til måltidet. Barna har egne kopper i en kurv på badet, lett tilgjengelig slik at de kan drikke vann når de ønsker i løpet av dagen.

Voksne deltar aktivt i alle måltidsituasjoner og spiser sammen med barna, vi spiser også det samme som barna. Vi oppmuntrer til at barna skal være selvstendig og legger til rette for at de skal klare mest mulig selv. Barna må prøve å smøre selv, og de må hente seg kopp, fat og kniv på tralla før de setter seg til bords og legge det i oppvaskmaskinen når de er ferdige. Har tydelige forventninger og hjelper barnet å følge bordreglene. Oppfordrer barna til å hjelpe hverandre – vi spør og vi sender. Fokus på å bruke navnet på personen vi spør om hjelp.

Ved servering av mat og drikke følger det et ansvar for å sikre at tilbudet er i tråd med Helsedirektoratets kostråd. Barnehagen kan bidra til å fremme et variert og sunt kosthold blant barn ved å servere grønnsaker, frukt og bær, grove brød- og kornprodukter, bønner, linser, erter og nøtter, fisk, magert kjøtt, magre meieriprodukter og matoljer og flytende/myk margarin. Barnehagen bør begrense bruk av rødt kjøtt og bearbeidede kjøttprodukter, salt og sukker.

Det er viktig å huske at barn har et stort behov for næringsstoffer i forhold til det totale energibehovet. Ulike mat- og drikkevarer gir ulik mengde av næringsstoffer. Måltidene i barnehagen, enten de er kalde eller varme, bør settes sammen av flere grupper matvarer for å ha god ernæringsmessig kvalitet og sikre innhold av næringsstoffer barn trenger. Helsedirektoratets anbefaling er å sette sammen hovedmåltidene av matvarer fra alle disse tre gruppene slik at de blir fullverdige:

- Gruppe 1: Grovt brød, grove gryn og kornprodukter, havregrøt, poteter, fullkorns ris, fullkornspasta og lignende
- Gruppe 2: Grønnsaker, frukt, bær
- Gruppe 3: Belgfrukter (linser, bønner og erter), fisk og annen sjømat, ost og andre meieriprodukter, egg, kjøtt

For å sikre en god fettsammensetning i kosten, anbefales magre meieriprodukter kombinert med fett fra fisk og planter. Variert bruk av matvarer vil også sikre at barna får smake ulike mat, og dermed kan lære å like flere forskjellige smaker, lukter og konsistenser. Foresatte bør gjøres kjent med barnehagens praksis for mat og drikke, og oppfordres til å følge disse for mat og drikke medbrakt hjemmefra.

Barnehagen bør tilby barna brød og kornprodukter med høyt innhold av sammalt mel, fullkorn og fiber, og lavt innhold av fett, sukker og salt. Hvis man baker selv, bør minst 50 % være sammalt mel og/eller hele korn. Alternative brød og kornprodukter kan for eksempel være knekkebrød.

Det bør være et mål at barna inntar minst tre av «fem om dagen» av grønnsaker og frukt eller bær i løpet av barnehagedagen. Halvparten bør være grønnsaker.

Barnehagen kan bidra til en miljøvennlig praksis gjennom god planlegging av måltider og ved å gjøre barna bevisste, engasjerte og handlekraftige.

Helsedirektoratet anbefaler å ha et variert kosthold med mye grønnsaker, frukt og bær, grove kornprodukter og fisk, og begrensede mengder av bearbeidet kjøtt, rødt kjøtt, salt, sukker og mettet fett. Et sunt kosthold sammenfaller med et mer miljøvennlig kosthold ved at mattilbudet dreies mot hovedsakelig mer plantebaserte matvarer, samt fisk og mindre kjøtt, spesielt mindre rødt kjøtt.

Matsvinn kan reduseres gjennom god kunnskap om oppbevaring, holdbarhet og utnyttelse av matvarer, samt god planlegging av innkjøp.

Alle oppskriftene fra Bra mat i barnehagen kan du finne hos [Matjungelen](#)!

Måltidene i barnehagen er en vesentlig del av barnehagehverdagen. Dette gjelder både for barna og for de voksne som arbeider der. Veiledningsheftet skal være et praktisk verktøy for deg som arbeider i barnehage, men vil også kunne være nyttig for foreldre, barnehageeiere og andre som er interessert i barns mat- og måltidsvaner. Heftet er utarbeidet av Helse direktoratet med bidrag fra en rekke fagpersoner og utgis i samarbeid med Kunnskapsdepartementet.

Mat og måltider i barnehagen angår barna, foreldrene, de ansatte i barnehagen, barnehageeiere, kommunene og sentrale myndigheter. Satsingen Bra mat i barnehagen skal gjøre det lettere for alle disse gruppene å nå målet om gode kostvaner blant barn og helsefremmende måltider i barnehagen. Bra mat i barnehagen bygger på de nasjonale retningslinjene for mat og måltider i barnehagen og helsemyndighetenes generelle anbefalinger for ernæring.

Barn er avhengige av at voksne omsorgspersoner tar ansvar for kostholdet deres, enten de er hjemme eller i barnehagen. Selv om hjem og familie har et hovedansvar for barnas kosthold, har barnehagen et profesjonelt ansvar for å legge til rette for at barn i barnehage

får gode kostvaner og at et eventuelt mattilbud er helsefremmende. Barnehagen skal også bidra til at barna utvikler en grunnleggende forståelse for hvordan de kan ta vare på egen helse. Dette er nedfelt i barnehageloven, i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, og i forskrift for miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

Barns medvirkning

Rammeplan for barnehager sier at barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov.

Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet, og barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta. Medvirkning handler om å delta i beslutningsprosesser, det å være med på å bestemme hva som skal skje og hvordan det skal gjøres. Dette gjør vi når vi skal jobbe med ulike temaer, slik som for eksempel FN-dagen, mørketid og eventyr. Vi har en slags samling sammen med barna, hvor vi snakker om temaet, hvorfor vi skal ha det og planlegger innholdet sammen. Alle barnas innspill skrives på ark/ flippover o.l. og så utarbeider vi en plan ut fra dette. De grunnleggende elementene er allerede planlagt men vi legger vekt på barnas synspunkter inn i gjennomføring og endringer som gjøres.

Barna skal gjennom dette lære å ta beslutninger, tørre å stå frem og si sin mening og bruke sin stemme. Det er viktig at personalet ser alle barna, slik kan vi gi alle en stemme. Vi skal bevisst lytte til barnas samtaler for å få innblikk i hva barna er opptatt av. Dette gjør det mulig å planlegge tema og aktiviteter basert på barnas undring, nysgjerrighet og interesser. I beslutningsprosesser må vi overveie behovet til barnegruppen opp mot behovene til enkeltbarn. Personalet skal jobbe utfra prinsipper om barnets beste, som kommer fram i FNs barnekonvensjon (artikkel 3 og 12) og §3 i barnehageloven «Den autoritative voksne».

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Samarbeidsutvalg

Foreldrene har et formelt samarbeidsorgan som heter Samarbeidsutvalget (SU). SU er et lovpålagt utvalg som alle barnehager må ha. Som navnet tilsier er tanken med SU å skape samarbeid mellom de ulike delene av en barnehage, og skal derfor bestå av likt antall foreldre og ansatte. Styrer sitter som sekretær og koordinator, men har ikke stemmerett. Når det er viktige saker som omhandler barnehagen, skal barnehageeier ifølge loven sørge for at saken legges frem for SU. Representantene velges på foreldremøtet som gjennomføres i løpet av september. I samarbeidsutvalget møtes foreldre, ansatte og styrer for å diskutere saker som påvirker barnas hverdag. Her settes standarden for samspillet mellom hjem og barnehage.

Foreldrerådet

Foreldrerådet er enda et lovpålagt organ som alle barnehager skal ha. Foreldrerådet er etter loven alle foreldre med barn i barnehagen, og skal fremme foreldrenes felles interesser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Som representant i SU kan du være med å påvirke saker som skal opp i foreldrerådet, så husk på dette når det er saker du mener bør løftes opp til foreldrerådet.

Barnehageeier skal sørge for at saker av viktighet blir lagt fram i både foreldrerådet og samarbeidsutvalget. Dersom det er satt maksimalgrense for foreldrebetaling, kan bare foreldrerådet samtykke i en foreldrebetaling ut over dette.

Foreldresamarbeid

Det er viktig for barnehagen at samarbeidet mellom hjem og barnehagen fungerer godt slik at vi kan sikre den pedagogiske kvaliteten, og at vi imøtekommer barn og foresatte, slik at de føler seg trygge i barnehagen og at foresatte er trygge på at barna har det bra i barnehagen hos oss. Et godt samarbeid skaper trygghet og tillit. Vi ønsker å legge til rette for det gode samarbeidet gjennom daglig kontakt ved levering og henting av barna hvor vi skaper en situasjon med mulighet for å samtale om dagen eller andre ting det kan være behov for.

Hvert år gjennomfører vi foreldresamtaler, i vår barnehage har vi en pr. år. Dersom foresatte ønsker, eller barnehagen føler at det er nødvendig kan vi også ha flere. Vi har foreldremøte på høsten, og vi ønsker å legge til rette for å kunne gjennomføre sosiale sammenkomster i barnehagen.

MyKid

For kommunikasjon mellom barnehagen og foresatte bruker vi kommunikasjonsportalen MyKid. MyKid tilbyr smarte og enkle funksjoner for fremmøtereregistrering, sovelister,

bleielister, ferie og fravær, aktiviteter med påmelding, telling av barn, tillatelser og beskjeder knyttet til det enkelte barnet og mye mer. Altså, en smartere kommunikasjonsløsning. MyKid har en egen app, som gjør at foreldrene kan motta varsler direkte når ansatte legger ut noe nytt på siden. Vi bruker MyKid som en informasjonskanal, her har vi tilgang til all informasjonen foresatte legger inn, som kontaktinformasjon og vi kan dele dokumenter som månedsplaner o.l.

Samarbeid på tvers av ulike instanser

En god drift og et godt pedagogisk arbeid avhenger av samarbeid mellom flere ulike instanser:

- Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)
- Helsestasjonen
- Barnevernet
- Forsøl skole, grunnskole 1-10

Styringsdokumenter

- Barnehageloven
- Rammeplan for barnehage
- Kommuneplanen
- Tidlig innsatsplaner (hammerfestbarnehagen)
- Årsplan for barnehagen

Overganger

Hjem – barnehage

Overgangen mellom hjemmet og barnehagen handler om perioden fra barnet begynner i barnehagen, og den tiden det tar før barnet har blitt trygt i barnehagen. Barnet skal føle seg trygt i nye situasjoner, med nye voksne, i de ulike overgangene og rutinene som er i barnehagen, de andre barna og rommene. Denne tiden kalles tilvenningsperioden.

Overgangen skjer i samarbeid med foreldrene og vi ønsker å legge til rette for at både barn og foreldre får en trygg og god start i barnehagen.

Overganger i barnehagen

I og med at vi er en én avdelings barnehage er det ingen overganger innad i barnehagen.

Overganger mellom ulike barnehager

Ved overgang til ny barnehage fylles det ut et overføringsskjema, som foreldrene samtykker til, dette sendes til den nye barnehagen. TRAS/Alle med-skjema kan også sendes til den nye barnehagen, da med samtykke fra foreldrene. Ved behov gjennomføres det overføringsmøte mellom den gamle og nye barnehagen.

Overgang fra barnehage til skole

Det er viktig at overgangen fra barnehage til skole sikrer at barna får en trygg og god skolestart, til barnets beste. Overføring av informasjon skjer i samarbeid med, og etter tillatelse fra foresatte. Vi gjennomfører en overføringssamtale med foresatte for hvert enkelt barn som skal begynne på skolen, og pedagogisk leder gjennomfører en overføringssamtale med læreren som skal ha førsteklasse for å dele informasjonen.

I Forsøl er vi heldige som deler uteområde med skolen, slik at barna allerede kjenner til de andre elevene, og lærerne. Barnehagen har ansvar for SFO så dette er også kjent for barna allerede før de begynner på skolen. Vi har samarbeid med skolen hvor vi deltar på svømming, uteskole, markerer samefolkets dag o.l. sammen. De ulike samarbeidene varierer fra år til år, ut fra hva som er ønskelig fra begge sider. Men vi ser at et samarbeid er til det beste for barna da skolen ikke er noe nytt og skummelt, selv om innholdet i selve klasserommet vil være noe annerledes enn de er vant til i barnehagen. Vi ønsker å legge til rette for at barna skal glede seg til å begynne på skolen og oppleve en sammenheng mellom barnehagen og skolen.

Det siste året i barnehagen gjennomfører vi førskolegruppe, dette er klubb for skolestarterne. Her er vi i løpet av året innom de grunnleggende begrepssystemene, sosial kompetanse, matematikk (lekbasert og tilpasset barnas alder), selvregulering og språk. Vi har fokus på lekbasert læring i trygge og varme relasjoner, og bruker mye av opplegget til Lekbasert læring som er et forskningsbasert førskoleopplegg. I 2022/2023 har vi ingen

førskolebarn, men opplegget brukes også med de yngre barna, men tilpasses etter barnas alder og modning.

En god sammenheng mellom barnehage og skole handler om å legge til rette for et helhetlig opplæringsløp som ivaretar barnas behov. Rammeplan for barnehagen og Læreplan for grunnskolen legger vekt på begrepet «livslang læring». Med livslang læring menes den opplæringen og tilegnelse av kunnskaper som mennesker opplever hele livet. Begge plansystemene understreker at det skal være et tett og aktivt samarbeid mellom barnehage og skole, til det beste for barnet.

Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Sentralt i jobben med pedagogisk arbeid står planlegging, gjennomføring, dokumentasjon og vurdering. Ved hjelp av disse prosessene utvikles også barnehagen som en lærende organisasjon.

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.

Det å være en lærende organisasjon betyr at alle må være med i alle deler av arbeidet. Personalgruppen må reflektere rundt det pedagogiske arbeidet, vurdere og evaluere temaer, planer og gjennomføringer og se om det trengs endringer, om opplegget var bra nok og om alle behov blir møtt gjennom de planene som er laget. De voksne i barnehagen er ikke bare rollemodeller for barna, men også overfor de andre ansatte. Ansatte skal ha mulighet til å tenke gjennom de etiske problemstillingene som arbeidet i barnehagen ofte består av. I en lærende organisasjon skal kunnskapen som hver enkelt innehar deles, dette er en viktig del av jobben, og det er med på å sikre en ansattgruppe med sterkt samhold og god kompetanse. Refleksjon og diskusjon av pedagogisk arbeid er viktig fordi det sjelden består av enkle løsninger. Det består av å utvikle et godt faglig skjønn, som må diskuteres i personalgruppa. På denne måten kan større enighet om en felles praksis videreføres inn i det pedagogisk arbeidet. Barna vil da få et tilbud som er i tråd med loven, rammeplanen og lokale planer. Det er av stor viktighet at vi tenker over og diskuterer hvordan det arbeides med lek, læring, omsorg og danning. Lek, læring, omsorg og danning kalles for kjerneprosessene i barnehagen. All evaluering skal dokumenteres enten gjennom GLL skjemaer eller andre skriftlige metoder som enkelt kan forstås av andre, og som er lett å finne tilbake til neste gang man skal planlegge arbeid med det samme temaet e.l.

Planlegging, dokumentasjon og vurdering

Barnehagen har flere planleggingsdager i løpet av et barnehageår hvor hele personalgruppen deltar, her legger vi føringer for barnehagens pedagogiske arbeid. Noen

planleggingsdager benyttes av kommunen som kursdager for ansatte. I tillegg til planleggingsdagene har vi også personalmøter en gang i måneden, disse gjennomføres på kveldstid.

Barnehagen har en emneplan som viser en overordnet grovoversikt over barnehageåret. Her står det hvilke temaer som skal jobbes med de ulike månedene, hvem som har ansvaret, merkedager og bursdager. I tillegg til dette har vi spesifikke planer for hvert av temaene, disse revideres fra året før eller så lager vi nye dersom det er mange endringer eller om vi har byttet ut et tema. Disse spesifikke planene inngår i detaljplanleggingen av de ulike månedene og vi gjør dette for å kunne kvalitetssikre det pedagogiske arbeidet. Det skal gå en rød tråd fra loven, via rammeplanen, til pedagogisk praksis, slik at barna får et tilbud som er i tråd med loven og rammeplanens intensjoner.

Pedagogisk dokumentasjon består av ulike arbeidsmåter som observasjon, dokumentasjon, dele, tolke, refleksjon og gjøre valg. Disse ulike delene åpner for en undersøkende og eksperimenterende holdning i arbeidet med barn. Dokumentasjon skal være undersøkende og være med på å utvide forståelsen av det pedagogiske arbeidet. Ved å dokumentere gjør vi arbeidet vårt synlig for andre. Personalet benytter ulike måter når det pedagogiske arbeidet skal dokumenteres, gjennom f.eks. foto. Det pedagogiske arbeidet krever at personalet stiller seg kritiske spørsmål og reflekterer rundt det vi har planlagt, det som gjennomføres og hva som kommer til uttrykk gjennom selve avdelingen. Vi skal gjennom arbeidet i barnehagen ivareta barnas behov for omsorg og lek, samt fremme læring og danning i tråd med rammeplanen og andre styringsdokumenter.

I følge rammeplanen skal alt arbeidet i barnehagen vurderes, men barnehagelæreren må kunne prioritere. Vurderingsarbeid er å kunne se alle barn og kunne møte dem med en pedagogikk som er tilpasset hvert enkelt barn. Personalet må drøfte med hverandre ulike sider ved barns trivsel og utvikling, for på denne måten sikrer personalet at alle barn blir observert og vurdert. Bevissthet om egen praksis og endringsarbeid for å forbedre praksisen i barnehagen, er også en del av vurderingsarbeidet. Vurderingsarbeid handler mer om holdninger og verdier enn spesifikke metoder. Det er viktig at også barnas stemmer gis rom i vurderingsarbeidet.

Et av målene med det pedagogiske arbeidet i barnehagen er å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og legge til rette for læring og danning. Dette gjøres ved å planlegge og dokumentere det pedagogiske arbeidet. Videre skal pedagogisk arbeid bidra til å kvalifisere barna til å delta, handle og mestre utfordringer i livet. Praksis handler også om å være fleksibel, se gode løsninger og ta kloke valg i forhold til hva som er ønskelig for situasjonen. I praktisk arbeid sammen med barna forutsetter det at vi er sensitive i møte med barna og ulike situasjoner som oppstår i løpet av dagen.

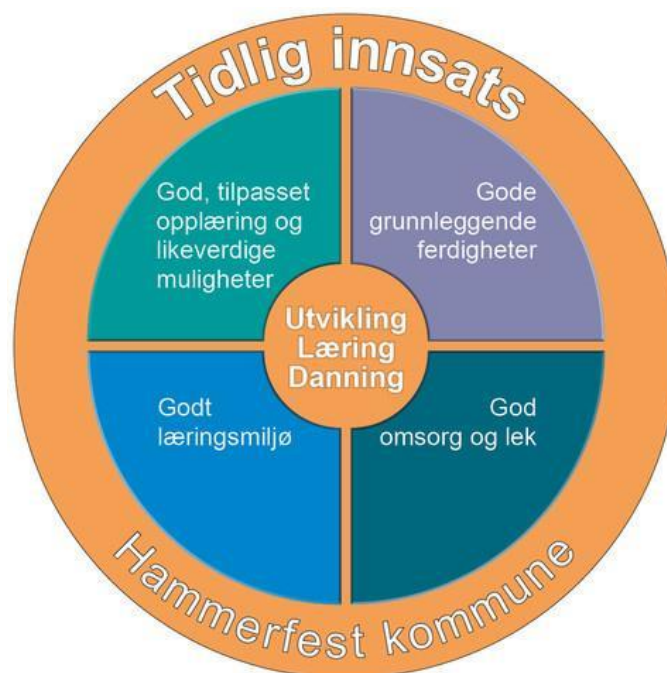

Barnehagens arbeidsmåter

Barnehagens arbeidsmåter skal ivareta barnas ulike behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. De ulike aktivitetene tilpasses til barnegruppa og enkeltbarnets alder og modning, interesser, erfaringer og barnas innspill og ønsker.

Tidlig innsats

I Hammerfest benytter vi Tidlig innsats som et prinsipp for opplæringen for å sikre at alle barn og unge får god, tilpasset opplæring og likeverdige muligheter, slik at alle oppnår gode, grunnleggende ferdigheter. Sektor for barn og unge har derfor formulert dette som et hovedmål: Et barnehage- og skoletilbud av høy kvalitet som medvirker til sosial utjevning og livslang læring. Vi ønsker at så mange som mulig skal få godt utbytte av undervisningen i skolen og det pedagogiske tilbudet i barnehagen, slik at behovet for spesialundervisning blir så lavt som mulig. Dette gjør vi i hovedsak gjennom tre prinsipper: Universell forebygging, tidlig innsats og helhetlig innsats. Tidlig innsats handler også om å oppdage risikofaktorer hos enkeltindivider. Tidlig innsats er hele prosessen med å identifisere og iverksette tiltak, tiltakene kan være individ- og systemrettet.

Progresjon

Progresjon i barnehagen handler om utvikling eller fremgang og rammeplanen beskriver hvilke områder barna skal oppleve fremgang på. Barna trenger tid til fordyping og undring, de trenger å prøve og feile, både praktisk og kognitivt.

I barnehagen legger vi til rette for at barna skal kunne være selvstendige, selvhjulpne og gis muligheter for å utvikle praktiske ferdigheter. Materiale, utstyr og annet er tilgjengelig for barna slik at de selv kan finne frem, og gjøre det de ønsker uten å hele tiden måtte spørre og

forholde seg til de voksne. I garderobesituasjonen har vi fokus på at barna selv skal brette klærne sine og putte de på plass i skapet, henge opp klærne selv og kle på seg selv. Alt etter barnets alder og modning tilpasser vi hvor mye hjelp de får i de ulike situasjonene. Før måltid finner barnet seg kopp, tallerken og bestikk på tralla, og setter seg ved bordet. Under måltidet har vi fokus på den gode samtalen, og at barnet må spørre om hjelp, be om å få tilsendt det de skal ha, og prøve å smøre selv. Etter måltidet bærer barnet selv ting på plass i oppvaskmaskinen, noen ønsker også å hjelpe til å dekke på/ rydde av og vaske bordet.

Digital praksis i barnehagen

Digitale verktøy skal ikke dominere som arbeidsmåte i barnehagen, men være et supplement. Personalet skal utøve digital dømmekraft for å bidra til at barn kan forstå og lære en hensiktsmessig bruk av digitale medier. Med rett interesse og innstilling kan voksne lære barn hva som er lurt og hva som er mindre lurt, og digitale verktøy kan brukes i ulike sammenhenger.

Barnehagens

fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barna møter ulikt materiell og utstyr, teknologi og digitale verktøy,

spill, bøker og musikk i arbeidet med fagområdene, og vi knytter fagområdene til hverandre og til de ulike temaene vi jobber med, ulike situasjoner i barnehagen o.l. Gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter skal barna kunne utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle de sju fagområdene.

Kommunikasjon, språk og tekst

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.

Kunst, kultur og kreativitet

Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. I arbeid med fagområdet skal personalet stimulere barnas nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering. Barnehagen må legge til rette for og videreutvikle barnas kreative prosesser og uttrykk.

Natur, miljø og teknologi

Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

Antall, rom og form

Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning. Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. Det handler også om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger.

Etikk, religion og filosofi

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett.

Nærmiljø og samfunn

Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden. Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familie former er en del av fagområdet. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene. Fagområdet skal omfatte kjennskap til samisk språk, kultur og tradisjon og kjennskap til nasjonale minoriteter.

Styringsdokumenter

Lov om barnehager

LOV 2005-06-17 nr. 64: Lov om barnehager (barnehageloven).

Sist endret: LOV-2021-06-11-80 fra 01.08.2021, LOV-2021-06-18-127 fra 01.07.2021

§ 1 Formål

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Rammeplan for barnehagen

Rammeplanen er en forskrift til barnehageloven. Den gir en utdypende forklaring på barnehagens formål, hvilke verdier barnehagen skal bygges på, innhold og samfunnsmandatet. Det er lagt stor vekt på at danning skal skje gjennom omsorg, lek og læring, og at barnehagen skal videreføres sitt helhetlige læringssyn som grunnlag for barns allsidige utvikling.

FNs barnekonvensjon

FNs konvensjon om barnets rettigheter (Barnekonvensjonen) er en internasjonal avtale om barns rettigheter. Barnekonvensjonen er også kalt barnas egen grunnlov, og den er en av tre

hovedmandater som barnehagen er pålagt å jobbe etter. Barnekonvensjonen tar opp barns rett til å bli hørt, sett og utvikle seg til barnets beste. Barna har rett til å leke og ha fritid. Barna har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Barna har rett til å si sin mening og bli hørt.

Andre viktige styringsdokumenter

Kommunale vedtekter - Hammerfestbarnehagen

<https://hammerfest.kommune.no/tjenester/barn-unge-og-opplaring/barnehage/vedtekter/>

Tidlig innsats planer – Hammerfest kommune

<https://hammerfest.kommune.no/tjenester/barn-unge-og-opplaring/tidlig-innsats/>

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skole

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler har som overordnet mål å bidra til et bedre oppvekst- og læringsmiljø for barn i barnehager. Den skal være med på å bidra til at miljøet i barnehagen fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygge sykdom og skader. Dette er forankret i vårt HMS-arbeid og i årsplanen.

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1995-12-01-928>

Miljø og helse i barnehagen – veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler:

<https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/miljo-og-helse-i-barnehagen>

RSK Vest-Finnmark

RSK Vest-Finnmark er et samarbeidsorgan for skole- og barnehagesektoren i seks kommuner i Finnmark. RSK koordinerer kompetanseutvikling av ansatte i barnehagene og skolene. Les gjerne mer om RSK Vest-Finnmark ved å følge linken: <https://rsk-vest.no/barnehage/>

RSK Vest-Finnmark har inngått en partnerskapsavtale med Universitetet i Tromsø (UiT). Målet med ordningen er å styrke kunnskap og kompetanse i oppvekstsektoren i Vest-Finnmark og bidra til et likeverdig tilbud som fremmer utvikling, læring og trivsel hos alle barn og unge.

ReKomp

RSK Vest-Finnmark er med i en regional ordning (ReKomp) som skal bidra til økt kompetanseutvikling gjennom barnehagebaserte kurs, prosjekter og utviklingsarbeid som involverer hele personalet i barnehagen.

Den regionale ordningen for kompetanseutvikling skal stimulere til godt samarbeid mellom barnehagemyndighetene, barnehageeiere, universiteter og høyskoler, statsforvalterne og andre aktører. Ordningen bør ses i en sammenheng med andre satsinger og kompetansetiltak. Den bidrar til å støtte implementering av rammeplanen

(<https://www.statsforvalteren.no/nb/troms-finnmark/konferanse/2021/01/informasjonsmote-rekomp/>)

